

BIGTAN & TERESH: THE BAKER, THE BUTLER, TREES & TREASON

בגתן ותרש

ספר אסתר פרק ב

(א) בימים ההם והמרדכי יושב בשער המלך קצף בגתן ותרש שני סריסי המלך משמרי הסף ויבקשו לשלח יד במלך אחשורש
(ב) ויודע הדבר למרדכי ויגד לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי
(ג) ויבקש הדבר וימצא ויתלו שניהם על עץ ויכתב בספר דברי הימים לפני המלך

ספר בראשית פרק מ

(ב) ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל שר האופים
(ב) ואת שר האופים תלה באשר פתר להם יוסף
(ג) ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו

ספר דניאל פרק א

(ה) וימן להם המלך דבר יום ביומו מפת בג המלך ומיין משתיו ולגדלם שנים שלוש ומקצתם יעמדו לפני המלך

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג/ב

בימים ההם ומרדכי יושב בשער המלך קצף בגתן ותרש אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הקצף הקדוש ברוך הוא אדון על עבדיו לעשות רצון צדיק ומנו יוסף שנאמר ושם אתנו נער עברי וגוי עבדים על אדוניהן לעשות נס לצדיק ומנו מרדכי דכתיב ויודע הדבר למרדכי וגו'

אסתר פרק ה

א ויהי ביום השלישי, ותלבש אסתר מלכות, ותעמד בחצר בית-המלך הפנימית, נכח בית המלך; והמלך יושב על-כסא מלכותו, בבית המלכות, נכח, פתח הבית. ב ויהי כראות המלך את-אסתר המלכה, עמדת בחצר--נשאה חן, בעיניו; ויושט המלך לאסתר, את-שרביט הזהב אשר בידו, ותקרב אסתר, ותגע בראש השרביט. ג ויאמר לה המלך, מה-לך אסתר המלכה; ומה-בקשתך עד-חצי המלכות, וינתן לה. ד ותאמר אסתר, אם-על-המלך טוב--יבוא המלך והמן היום, אל-המשתה אשר-עשיתי לו. ה ויאמר המלך--מהרו את-המן, לעשות את-דבר אסתר; ויבא המלך והמן, אל-המשתה אשר-עשתה אסתר. ו ויאמר המלך לאסתר במשתה הזו, מה-שאלתך וינתן לך; ומה-בקשתך עד-חצי המלכות, ותעש. ז ותען אסתר, ותאמר: שאלתי, ובקשתי. ח אם-מצאתי חן בעיני המלך, ואם-על-המלך טוב, לתת את-שאלתי, ולעשות את-בקשתי--יבוא המלך והמן, אל-המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה, כדבר המלך. ט ויצא המן ביום ההוא, שמח וטוב לב; וכראות המן את-מרדכי בשער המלך, ולא-קם ולא-זע מפניו--וימלא המן על-מרדכי, חמה. י ויתאפק המן, ויבוא אל-ביתו; וישלח ויבא את-אהביו, ואת-זרש אשתו. יא ויספר להם המן את-כבוד עשרו, ורב בניו; ואת-כל-אשר גדלו המלך ואת אשר נשאו, על-השרים ועבדי המלך. יב ויאמר, המן--אף לא-הביאה אסתר המלכה עם-המלך אל-המשתה אשר-עשתה, כי אם-אותי; וגם-למחר אני קרוא-לה, עם-המלך. יג וכל-זה, איננו שוה לי: בכל-עת, אשר אני ראה את-מרדכי היהודי--יושב, בשער המלך. יד ותאמר לו זרש אשתו וכל-אהביו, יעשו-עץ גבה חמשים אמה, ובבקר אמר למלך ויתלו את-מרדכי עליו, ובא-עם-המלך אל-המשתה שמח; ויטב הדבר לפני המן, ויעש העץ

אסתר פרק ו

א בלילה ההוא, נדדה שנת המלך; ויאמר, להביא את-ספר הזכרונות דברי הימים, ויהיו נקראים, לפני המלך. ב וימצא כתוב, אשר הגיד מרדכי על-בגתא ותרגש שני סריסי המלך--משמרי, הסף: אשר בקשו לשלח יד, במלך אחשוורוש. ג ויאמר המלך--מה-נעשה יקר וגדולה למרדכי, על-זה; ויאמרו נערי המלך, משרתיו, לא-נעשה עמו, דבר. ד ויאמר המלך, מי בחצר; והמן בא, לחצר בית-המלך החיצונה, לאמר למלך, לתלות את-מרדכי על-העץ אשר-הכין לו. ה ויאמרו נערי המלך, אליו--הנה המן, עמד בחצר; ויאמר המלך, לבוא. ו ויבוא, המן, ויאמר לו המלך, מה-לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו; ויאמר המן, בלבד, למי יחפץ המלך לעשות יקר, יותר ממני. ז ויאמר המן, אל-המלך: איש, אשר המלך חפץ ביקרו. ח וביאו לבוש מלכות, אשר לבש-בו המלך; וסוס, אשר רכב עליו המלך, ואשר נתן כתר מלכות, בראשו. ט ונתון הלבוש והסוס, על-יד-איש משרי המלך הפרתמים, והלבישו את-האיש, אשר המלך חפץ ביקרו; והרכיבו על-הסוס, ברחוב העיר, וקראו לפניו, ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו. י ויאמר המלך להמן, מהר קח את-הלבוש ואת-הסוס פאשר דברת, ונעשה-כן למרדכי היהודי, היושב בשער המלך: אל-תפל דבר, מפל אשר דברת. יא ויטח המן את-הלבוש ואת-הסוס, וילבש את-מרדכי; וירכיבו, ברחוב העיר, ויקרא לפניו, ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו. יב וישב מרדכי, אל-שער המלך; והמן נדחף אל-ביתו, אבל וחפוי ראש. יג ויספר המן לזרש אשתו, ולכל-אחביו, את, כל-אשר קרהו; ויאמרו לו חכמיו וזרש אשתו, אם מזרע היהודים מרדכי אשר החלות לנפל לפניו לא-תוכל לו--כי-נפול תפול, לפניו. יד עודם מדברים עמו, וסריסי המלך הגיעו; ויבהלו להביא את-המן, אל-המשתה אשר-עשתה אסתר

זרש

חרבונה

ספר אסתר פרק א

ו ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למחומן בדתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרפס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשוורוש

ספר אסתר פרק ז

ח והמלך שב מגנתו הביט אל בית משתה היין והמן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך ופני המן חפו
ט ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה חמשים אמה ויאמר המלך תלהו עליו
י ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שככה

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז/א

ויאמר חרבונה וגוי אמר רבי אלעזר אף חרבונה רשע באותה עצה היה כיון שראה שלא נתקיימה עצתו מיד ברח

מסכת סופרים פרק ארבעה עשר

ו ועוד אמרו שכן צריך ליתן שבח והודאה על הגאולה ועל הפדות וחיותם בא"י האל הנקמות המשלם גמול לאויבים ומגן לצדיקים ומושיע עמו מיד שונאיהם ואחר כך מקלס לצדיקים בורך מרדכי ברוכה אסתר ברוכים כל ישראל רב אמר צריך לומר ארור המן וארורים בניו אמר רבי פנחס צ"ל חרבונה זכור לטוב

תוספות הרא"ש על מסכת מגילה דף ז/ב

בירושלמי מפרש שצ"ל אחר קריאת המגילה ארור המן בורך מרדכי ארורה זרש ברוכה אסתר ארורים כל הערלים [נ"א הרשעים] ברוכים כל ישראל ויאמר נמי וגם חרבונה זכור לטוב